

благородства: общій насловъ за всякаго Българина е былъ *Ваша милость* безъ исключеніе и за оба пола; жени сж звали свои мъжие *сшупаны*, какъ то и мъжие свои жены *сшупанкы*.

Българи сж имали и граждански закони порядочни одавно еще, нъ обширни подробности еще не сж ся открыли. Доказателство крумовое законоустановленіе.

Сказвѣтъ многи историци, особно Суйда*) че великий и славный Крумъ царь българскый прѣдъ кого потрепера Константиновъ—градъ въ лѣто 814. кѣту възживи и въздвижи пакъ Атиловаѣ държавѣ подѣ иманемъ, Българско царство, и имя Унѣ и Аваринѣ прѣдстало вѣкы да ся слуша, акы единѣ и той родѣ сжще съ Българомъ. Той великий и мъдрый мъжѣ, като ся размыслялъ философичьскы, то есть, искалъ да узнае отъ каквы причины и пороцы е пропадала прѣжде та силная и миру ужасная държава и да ся ползува отъ прѣжня погрѣшки своихъ прѣдковъ, събралъ четьрма отъ най мъдрыя и най опытныя старцы мѣжду народу, кого е той съсѣрѣдоточилъ подѣ едиѣ власть и подѣ едно правленіе, и отправилъ имъ слѣдныя вѣпроси: „На каквы причины трѣба да отдадемы паденіе вашего главатаря и народа?..***) Старци сж отговорили: „Перва причина е клюка, коя отдалѣчаваше отъ нашъ Хаканѣ—царѣ***) вѣрны и праведны съвѣтницы, направи та падна правителство въ неправедны рѣжцы. Послѣ развратность сждниковъ, кои бѣхѣ опрѣдѣлени да правосждѣтъ народа, кѣту ся съдружихѣ съ лицемѣрцы и крадливцы. Послѣ изобиліе вина нанеси пиянство; Авари изгубихѣ чюство кѣту си изиѣжихѣ тѣла. Най послѣ лакомство

*) Captivos cremus interrogavit: unde putatis vestrum ducem et totam gentem periisse? Suid. voc. abar. et Bulgar.

**) Крумовъ вѣпросъ, вашъ главатаръ и народъ е, че Българи подѣ иманемъ Авари прѣжде владѣльхѣ.

***) Хаканѣ отъ хакамъ глаголь, насилвамъ, насилникъ, владѣтель, царь, какъ то и старо-елинское *Τύραννος* прѣжде ся е зѣмало въ добръ смыслъ вѣсто царь.